

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
پوهنتون غور
پوهنځی تعلیم و تربیه
رشته بیولوژی

معرفی نامه رشته بیولوژی

سال 1405 هـ. ش

پیام امر رشته

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: **قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ** (سوره زمر، آیه ۹)

این آیه مبارکه به روشنی بر جایگاه بلند علم و دانش و برتری اهل معرفت نسبت به افراد ناآگاه دلالت داشته و اهمیت کسب علم را به عنوان اساس تعالی فردی، اجتماعی و فرهنگی تبیین می‌نماید.

در همین راستا تربیت نیروهای متخصص، ماهر و متعهد در رشته بیولوژی، رسالت اساسی این رشته در چارچوب پوهنحی تعلیم و تربیه به عنوان یک نهاد علمی-تربیتی در سطح تحصیلات عالی محسوب می‌گردد. تحقق این رسالت مهم زمانی میسر خواهد بود که نظام تحصیلی از کادرهای علمی متخصص و متعهد، نصاب درسی معیاری و بهروز برخوردار بوده و در راستای نیل به اهداف علمی و اکادمیک، تلاش‌های دوامدار، مؤثر و پیوسته صورت گیرد. با در نظر داشت اهمیت روزافزون علم بیولوژی در شناخت حیات، ارتقای صحت انسان، حفاظت محیط زیست و تحقق توسعه پایدار، تقویت فعالیت‌های آموزشی، تحقیقی و علمی در این رشته یک ضرورت اساسی پنداشته می‌شود. امید است با تلاش‌های صادقانه، همت بلند، روحیه تحقیق و پایبندی به اصول اخلاقی و مسلکی، بتوانیم در مسیر تربیت نسل متخصص، متعهد و خدمت‌گذار جامعه، گام‌های مؤثر و پایدار برداریم.

والسلام

امر رشته بیولوژی

مقدمه

الحمد لله رب العالمين، والعاقبة للمتقين والصلاة والسلام على محمد و على آله و صحبه أجمعين!

مطابق با پالیسی‌ها، پلان‌ها و استراتژی‌های وزارت محترم تحصیلات عالی، رشته‌ها به‌عنوان واحدهای اساسی علمی و اکادمیک، نقش مهمی در تربیه نیروی انسانی متخصص، تولید دانش و پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه ایفا می‌نمایند. در این میان، رشته بیولوژی به‌حیث یکی از شاخه‌های مهم علوم طبیعی، مسئولیت شناخت حیات، بررسی ساختار و عملکرد موجودات زنده و تحلیل تعامل آن‌ها با محیط زیست را به عهده دارد. این رشته با فراهم‌سازی زمینه آموزش علوم معاصر، در پی ارتقای سطح علمی و مهارتی محصلان بوده و آنان را برای حل مشکلات جامعه آماده می‌سازد.

با توجه به پیشرفت‌های سریع علمی در عرصه‌هایی چون جنتیک، بیوتکنالوژی و صحت عامه، اهمیت بیولوژی در توسعه پایدار جوامع به‌طور چشمگیری افزایش یافته است. در افغانستان نیز نیاز به متخصصان این عرصه در بخش‌های معارف، صحت عامه، زراعت و محیط زیست به‌شدت احساس می‌گردد. بهبود کیفیت تدریس، تطبیق روش‌های نوین آموزشی، انکشاف نصاب معیاری و تقویت مهارت‌های عملی و تحقیقاتی، از اولویت‌های اساسی این رشته محسوب می‌شود. تحقق این اهداف مستلزم موجودیت کادر علمی متخصص، امکانات لابراتواری معیاری و محیط مناسب آموزشی می‌باشد. در کنار اهمیت علمی، از دیدگاه دین مبین اسلام نیز تفکر در آفرینش و شناخت نظام حیات از ارزش‌های بنیادی شمرده می‌شود. از این‌رو، مطالعه بیولوژی نه‌تنها پاسخ‌گوی نیازهای علمی و اجتماعی است، بلکه زمینه تعمیق ایمان، درک عظمت الهی و ادای مسئولیت انسان در قبال حفظ مخلوقات را نیز فراهم می‌سازد.

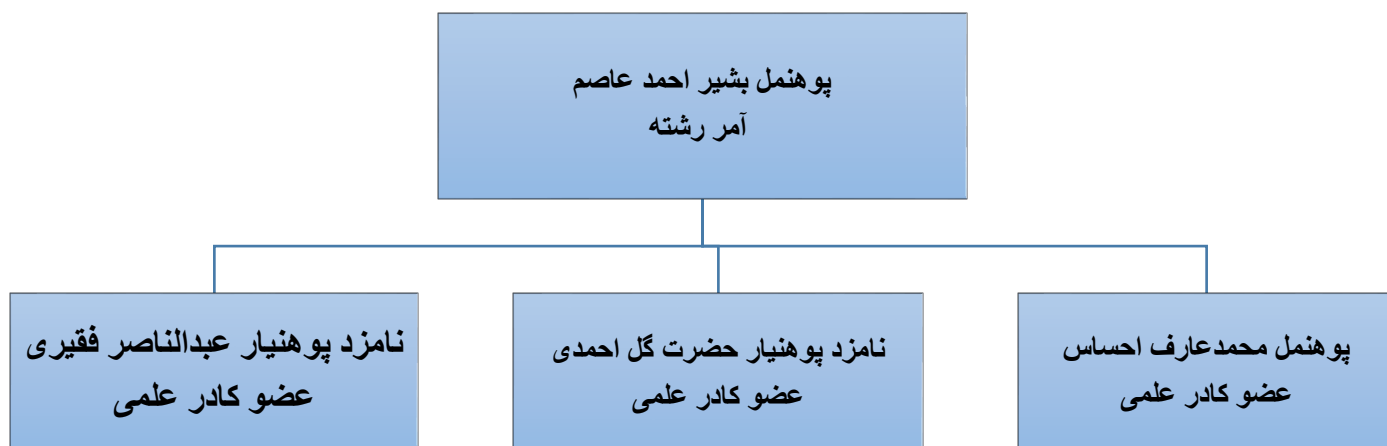
الف. معرفی رشته بیولوژی

رشته بیولوژی هم‌زمان با تأسیس پوهنتون غور، در چوکات تشکیلاتی این نهاد علمی تحت عنوان «رشته کیمیا و بیولوژی» ایجاد گردید و پس از طی مراحل رشد و انکشاف، در سال ۱۳۹۵ ه.ش با در نظر داشت نیازمندی‌های اکادمیک و جامعه، به‌حیث یک بخش مستقل به فعالیت آغاز نمود. استقلال این رشته زمینه را برای تمرکز بیشتر بر توسعه علمی، بهبود کیفیت تدریس و گسترش فعالیت‌های تحقیقاتی فراهم ساخته است. برنامه‌ها و مفردات درسی رشته بیولوژی مطابق با سیستم کزیدت و در هماهنگی با پالیسی‌ها و معیارهای وزارت تحصیلات عالی ترتیب و تنظیم گردیده و به‌صورت دوامدار مورد ارزیابی، بازنگری و اصلاح قرار می‌گیرد.

ساختار نصاب تعلیمی این رشته بر مبنای تقسیم‌بندی معیاری مضامین به چهار کتگوری اساسی، اختصاصی، فرعی و پوهنتون‌شمول تنظیم شده است که این امر موجب تأمین توازن میان آموزش‌های نظری، مهارت‌های عملی و نیازهای واقعی جامعه گردیده است. رشته بیولوژی با در نظر داشت رسالت اکادمیک خویش، متعهد به تربیه کادرهای علمی و مسلکی در عرصه علوم بیولوژیکی می‌باشد. از این‌رو، تلاش‌ها بر آن متمرکز است تا محصلان علاوه بر فراگیری دانش معاصر، با روش‌های تحقیق علمی و مهارت‌های عملی لازم نیز مجهز گردند. در حال حاضر (سمستر بهاری سال ۱۴۰۵ ه.ش)، حدود ۷۰ تن محصل در این رشته مصروف تحصیل بوده و از امکانات آموزشی و رهنمودهای علمی استادان مستفید می‌گردند. این رشته به‌گونه اوسط سالانه حدود ۲۰ تن فارغ‌التحصیل را به جامعه تقدیم می‌نماید که با داشتن ظرفیت‌های علمی و مهارتی، آماده ارائه خدمات در بخش‌های مختلف از جمله معارف، صحت عامه، محیط زیست و سایر عرصه‌های مرتبط می‌باشند.

کادر علمی رشته بیولوژی متشکل از استادان واجد شرایط و با تجربه بوده که دارای درجات مختلف تحصیلی (لیسانس و ماستری) می‌باشند. این کادر علمی مسئولیت تدریس، تحقیق و رهنمایی علمی محصلان را به‌عهده داشته و نقش اساسی در تحقق اهداف تعلیمی و تحقیقی رشته ایفا می‌نماید. در همین راستا، اعضای کادر علمی رشته بیولوژی با تعهد مسلکی و علمی، در جهت ارتقای کیفیت آموزش و بهبود روند تحقیق و تدریس فعالیت مستمر دارند. تعداد مجموعی اعضای کادر علمی، در جدول ذیل به‌صورت خلاصه ارائه گردیده است.

ساختار تشکیلاتی رشته بیولوژی سال 1405 ه. ش

ب. اهمیت رشته

بیولوژی علمی است که به مطالعه حیات و موجودات زنده، شامل ساختار، عملکرد، رشد، تکثیر و تعامل آن‌ها با محیط زیست می‌پردازد. این علم موجودات زنده را در سطوح مختلف، از سطح مالیکولی و حجره‌ای تا ارگانیسم‌ها و اکوسیستم‌ها، مورد بررسی قرار می‌دهد.

با توجه به موضوع و گستره این علم، بیولوژی یکی از مهم‌ترین شاخه‌های علوم طبیعی به‌شمار می‌رود و نقش اساسی در بهبود زندگی انسان‌ها ایفا می‌کند. در جهان معاصر، اهمیت این علم به‌طور چشمگیری افزایش یافته و به‌عنوان دانشی ضروری و باارزش شناخته می‌شود. در افغانستان، با در نظر گرفتن رشد نسبی معارف، افزایش تعداد متعلمین و کمبود معلمان مسلکی، ایجاد رشته بیولوژی در چوکات پوهنهی تعلیم و تربیه پوهنتون غور یک ضرورت اساسی محسوب می‌گردد. بیولوژی نه‌تنها در شناخت پدیده‌های طبیعی اهمیت دارد، بلکه در حل چالش‌های کنونی و آینده بشریت نیز نقش کلیدی ایفا می‌کند. با توجه به پیشرفت‌های سریع در قرن بیست‌ویکم، به‌ویژه در عرصه تغییرات جنتیکی، نیاز به توسعه این علم در کشورهایمانند افغانستان بیش از پیش احساس می‌شود. امروزه انسان با بحران‌های متعددی مواجه است و دستیابی به راه‌حل‌های مؤثر برای این چالش‌ها، بدون بهره‌گیری از دانش بیولوژی، امکان‌پذیر نخواهد بود.

ج. دیدگاه رشته

رشته بیولوژی تلاش می‌نماید تا در آینده از طریق تدریس و تحقیق به عنوان یک رشته معتبر علمی-تحقیقی در زمینه علوم زیستی در سطح پوهنتون غور و جامعه شناخته شود.

د. ماموریت رشته

رشته بیولوژی سعی دارد با مساعد ساختن زمینه تدریس فعال و با کیفیت از طریق شیوه‌های نوین تدریس و آموزش تجربی، افراد متعهد، مسلکی و مسئولیت‌پذیر را با حفظ ارزش‌های دینی و اسلامی تربیه نموده و تقدیم جامعه نماید.

اهداف

بخش بیولوژی یکی از بخش‌های بسیار مهم و اساسی در حیات بشر محسوب می‌شود. علوم تجربی چهره زندگی را دگرگون می‌سازند و امروزه در هیچ عرصه‌ای از زندگی انسان نمی‌توان اثری از علم و تکنولوژی را نادیده گرفت. بخش بیولوژی همچنین یکی از ارکان مهم در نصاب آموزشی است که به تربیه کادرهای جوان، مسلکی و متخصص در رشته‌های مختلف علوم حیاتی و زیستی می‌پردازد. بر این اساس، بخش بیولوژی اهداف زیر را دنبال می‌نماید:

1. تربیت محصلان به عنوان معلمان مسلکی، متخصص و متعهد در رشته بیولوژی؛
2. ارتقای دانش و ظرفیت علمی محصلان رشته بیولوژی با دستاوردهای علمی و یافته‌های تحقیقی؛

جدول مفردات درسی رشته بیولوژی همراه با تعداد کرایت‌ها و کود نمیرها														
نام رشته بیولوژی											شماره			
English			پشنو			دری								
Biology			بیولوژی			بیولوژی			1					
مجموع			مضامین کار عملی و مونوگراف			مضامین اختیاری و پوهنتون شمول			مضامین تخصصی			مضامین اساسی		
فیصدی	تعداد	تعداد	فیصدی	تعداد	تعداد	فیصدی	تعداد	تعداد	فیصدی	تعداد	تعداد	فیصدی	تعداد	تعداد
100%	146	59	8%/21	12	4	16%/43	24	16	56%/87	83	31	18%/49	27	8
کود	تعداد کرایت	مضمون										شماره		
Ed. Bio 0835	4	Anatomy and physiology 2					اناتومی و فزیولوژی انسان 2					1		
Ed. Bio 0835	1	Anatomy and physiology Practic2					تطبیقات اناتومی و فزیولوژی انسان 2					2		
Ed. Bio 0735	4	Anatomy and physiology 1					اناتومی و فزیولوژی انسان 1					3		
Ed. Bio 0735	1	Anatomy and physiology Practic1					تطبیقات اناتومی و فزیولوژی انسان 1					4		
Ed. Bio 0634	2	Parasitology					پرازیتولوژی					5		
Ed. Bio 0839	2	Biotechnology					بیوتکنالوژی					6		
Ed. Bio 0840	2	Biological psychology					بیولوژیکل سایکولوژی					7		

Ed. Bio 0633	4	Genetic	جنتیک	8
Ed. Bio 0738	4	Research	تحقیق	9
Ed. Bio 0735, Ed. Bio 0842	4	Monograph	مونوگراف	10
Ed. Bio 0737	4	Teaching Methodology	تدریس آموزی	11
Ed. Bio 0736	2	Biological Evaluation	تکامل بیولوژیکی	12
Ed. Bio 0530	2	Plant Systematic	سیستماتیک نباتی	13
Ed. Bio 0529	3	Plant Physiology 1	فزیولوژی نباتی 1	14
Ed. Bio 0629	4	Plant Physiology2	فزیولوژی نباتی 2	15
Ed. Bio 0528	4	Vertebral Zoology	زولوژی فقاریه	16
Ed. Bio 0531	3	Microbiology 1	مایکروبیولوژی 1	17
Ed. Bio 0631	3	Microbiology 2	مایکروبیولوژی 2	18
Ed. Bio 0528	3	Vertebral Zoology	زولوژی فقاریه	19
Ed. Bio 0632	4	Ecology	ایکالوژی	20
Ed. Bio 0425	2	Embryology	امبریولوژی	21
Ed. Bio 0120	4	General Biology 1	بیولوژی عمومی 1	22
Ed. Bio 0220	4	General Biology 2	بیولوژی عمومی 2	23
Ed. Bio 0422	3	General Botany 1	نباتات عمومی 1	24
Ed. Bio 0422	3	General Botany 2	نباتات عمومی 2	25
Ed. Bio 0422	1	Plant Practic 2	تطبیقات نباتات 2	26
Ed. Bio 0322	1	Plant Practic 1	تطبیقات نباتات 1	27
Ed. Bio 0321	4	Non Vertebral Zoology	زولوژی غیر فقاریه	28
Ed. Ge 0324	2	Practical Technology	تکنالوژی کاربردی	29
Ed. Bio 0323	3	Molecular Cell Biology	بیولوژی مالیکولی حجره	30

Ed. Bio 0426	4	Histology	هستولوژی	31
Ed. Bio 0427	4	Biology Teaching Methods	میتود تدریس بیولوژی	32
Ed. Bio 0841	4	Biochemistry	بیوشیمی	33
ED 0842	2		حل منازعه و صلح	34

شهرت مکمله استادان رشته بیولوژی برای سال 1405 هـ. ش

ایمیل آدرس	آخرین مرجع تحصیلی		درجه تحصیل	رتبه علمی	وظیفه	شهرت		شماره
	کشور	پوهنتون				نام پدر	نام و تخلص	
bashirahmadaseem@ghru.edu.af	ایران	فردوسی مشهد	ماستر	پوهنمل	آمر	خادم حسی ن	بشیر احمد عاصم	1
	هندوستا ن	عثمانیه	ماستر	پوهنمل	استاد	غلام محی الدین	محمد عارف احساس	2
	افغانست ان	غور	لیسانس	نامزد پوهنی ار	استاد	ملا سعید	عبدالناصر فقیر سی	3
	افغانست ان	هرات	لیسانس	نامزد پوهنی ار	استاد	احمد خان	حضرت گل احمدی	4

معرفی نامه رشته بیولوژی در جلسه مورخ 14/2/1405 هـ. ش، که در پروتوکول (2) کتاب ثبت جلسات رشته درج و تأیید گردیده است.

والسلام
پوهنمل بشیر احمد عاصم
آمر رشته بیولوژی